

Î N C H E I E R E

25 septembrie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Irina Zaharova, reprezentată de avocatul Nicolae Daniliuc,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Zaharova împotriva Guvernului Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 17 iulie 2017 Irina Zaharova a depus cerere de chemare în judecată împotriva Guvernului Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral cauzat prin erorile comise în procesul penal.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că la 02 decembrie 2016 s-a adresat procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție cu plângere, prin care a solicitat pornirea urmăririi penale în baza art. xxxxxxxxx Cod penal.

A menționat că la 06 ianuarie 2017, procurorul Procuraturii Anticorupție a emis ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale pe cazul dat.

La 17 ianuarie 2017 în temeiul art. 299¹ Cod de procedură penală, a contestat ordonanța din 06 ianuarie 2017 la procurorul ierarhic superior.

Prin ordonanța Procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție din 24 ianuarie 2017 plângerea a fost respinsă.

La 29 ianuarie 2017 a contestat ordonanțele din 06 ianuarie 2017 și 24 ianuarie 2017 la judecătorul de instrucție al Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, iar la 16 martie 2017 plângerea a fost respinsă ca neîntemeiată.

A notat că la 17 martie 2017 a depus recurs împotriva încheierii din 16 martie 2017, iar prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2017 recursul a fost respins ca nefondat.

A afirmat reclamanta că autoritățile statului, în persoana pârâților, au avut o abordare superficială în raport cu plângerile sale referitoare la tragerea la răspundere penală a unor persoane, manifestat prin audierea doar a sa și a avocatului Nicolae Daniliuc, în timp ce urmau să fie audiate și alte persoane. Totodată, a fost refuzat în ridicarea înregistrării audio a ședinței de judecată din 19 aprilie 2016.

A susținut că prin acțiunile organelor procuraturii și ale instanțelor judecătorești i-a fost cauzat un prejudiciul moral în sumă de 850 000 de lei, sumă ce urmează a fi încasată din contul statului, precum și cheltuielile de judecată sub formă de asistență juridică în mărime de 10 000 de lei.

Prin hotărârea din 27 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată (f.d. 90-92).

Prin decizia din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Irina Zaharova, cu menținerea hotărârii din 27 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 162-168).

Pentru a decide astfel instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, prin prisma motivelor invocate în apel și a materialelor cauzei, a conchis că soluția oferită de prima instanță este justă și argumentată, fiind în concordanță cu normele ce guvernează raportul juridic litigios.

Colegiul a reținut că Irina Zaharova a beneficiat în mod efectiv de drepturile garantate de art. 20 din Constituție, de art. 8 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului. Or, reclamantei nu i-a fost îngădit accesul la justiție, aceasta beneficiind de dreptul la judecare în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil a cauzei de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care a hotărât pro sau contra încălcării drepturilor acesteia. Iar înaintarea prezentei acțiuni este generată doar de dezacordul reclamantei cu soluțiile adoptate de către procurori și instanțele de judecată. Or, instanța de fond just a concluzionat că instanța civilă nu este investită cu dreptul de a verifica legalitatea actelor emise de către organele de urmărire penală și instanțele judecătorești or, legalitatea acestor acte poate fi verificată doar prin intermediul exercitării căii de atac.

La 22 ianuarie 2019 Irina Zaharova, reprezentată de avocatul Nicolae Daniliuc a declarat recurs împotriva deciziei din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel, solicitând casarea deciziei din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel și a hotărârii din 27 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cu pronunțarea unei hotărâri noi privind admiterea acțiunii integral.

În motivarea recursului recurenta și-a exprimat dezacordul față de decizia din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 27 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, considerându-le neîntemeiate, reiterând circumstanțele de fapt din cererea de chemare în judecată.

Suplimentar a indicat că erorile comise de către organele procuraturii și instanțele de judecată cad sub incidența prevederilor art. 19, 254 Cod de procedură penală, art. 53 Constituția Republicii Moldova și a art. 1 și 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului.

În conformitate cu art.434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară

în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 17 ianuarie 2019 (f.d. 169), astfel recursul declarat la 22 ianuarie 2019 de către Irina Zaharova, reprezentată de avocatul Nicolae Daniliuc, se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 18 iulie 2019 în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului declarat de către Irina Zaharova, reprezentată de avocatul Nicolae Daniliuc, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs (f.d. 182).

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Irina Zaharova, reprezentată de avocatul Nicolae Daniliuc, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art.433 lit.a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Irina Zaharova, reprezentată de avocatul Nicolae Daniliuc, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art.432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art.130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor

respective, trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Irina Zaharova, reprezentată de avocatul Nicolae Daniliuc nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă și respectiv este inadmisibil.

În conformitate cu art.art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Irina Zaharova, reprezentată de avocatul Nicolae Daniliuc.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh